

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.

Fél évre ... 90 Lei.

Egy negyed évre 45 Lei.

Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
Árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 333

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Egyvárdul Regely Fegy-
szand L. (Jóssai 10b.-ut) 22.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, október 16.

A kultúra — nem politika.

— A Kölcsey-Egyesület alakuló közgyűlésére. —

„Ha a magyar nemzeti állam-
eszmé azt jelentené, hogy az or-
szág nem magyar nemzetiségeit
meg kell akadályozni nemzeti
kultúrájukban, anyagi megerő-
södésükben, akkor ez nemcsak
pogány igazságtalanság, de cél-
talan haszontalanság lenne, a
mely megtöri az emberi haladás
örök törvényeit.”

Goldis László: A nemzeti-
ségi kérdésről, Arad, 1921.

Előjárójában a könyvnek, a
melyből a fenti sorokat kivettük,
aláhuzza a szerző, hogy kerüli a
politikát. Mi is azt tesszük. A mit
Goldis László irt, nem politikai
axioma, hanem emberi igazság
amelynek erőssége egyforma a
matematikai igazságokkal. Ezer
kilencszáztizenkettőtől ezerkilenc-
százhuszonegyig: kilenc év, kö-
zötte egy világfelfordulás. Poli-
tikai elvek és irányok az alatt het-
venhetet változhattak: az igazsá-
got legfeljebb elhallgattatni lehe-
tet; agyonütni nem.

Az, hogy az aradi Kölcsey-
egyesület a magyar szó, a magyar
közművelődés és a magyar iro-
dalom érdekében ma megkezdhe-
ti munkáját, a Goldis László igaz-
ságának érvényesülését hirdeti.
Mert bizonyítani is fölösleges,
hogy a mi a magyar állameszmé-
vel szemben a nem magyar nem-
zetiségekre nézve igazság volt, az
igazság a román állameszmé alatt
a nem román nemzetiségekkel
szemben is.

Kár lenne letagadni hogy kilenc

év előtt a magyar sovinizmus
nem ismerte el Goldis László
igazságait. Viszont az, hogy az
aradi Kölcsey-egyesület csak két
évi nehéz küzdelem után veheti
fel a munkát, arra mutat, hogy az
igazság az új körülmények között
is nehezen jutott az érvényesülés
ösvényére.

Most a magyarságon, Arad
magyarságán áll, hogy mennyire
tud ezen igazságba belefogózni. A
mit ez által el kell érnie, nem po-
litika és nem áll ellentétben a
román állam kiépítésének konszo-
lidációjának céljaival. Arról van
szó, hogy a magyar nyelv és a
magyar kultúra megtarthassa jo-
gait, amelyek megóvására még
csak békeszerződés se kell, sőt
népszövetségi oltalom se, csupán
egy: hogy akiket emberi mivoltuk
nál fogva ez a jog megillet; ma-
guk arról soha le ne mondjanak.

Az aradi Kölcsey-egyesület va-
laha az irodalom és a tudomány
művelésére, terjesztésére, népsze-
rüsitésére fordította munkásságá-
nak javát. Ma ez a hivatás kibő-
vült. A Kölcsey-egyesületnek a
magyar nemzeti kultúrát kell vé-
deni, ápolni, fejleszteni, a körül-
ötte élő magyarságot kell ma-
gyarnak megtartani, tudásában,
műveltségében fejleszteni, haladá-
sát elősegíteni. Ez nem keresztel-
sem az államhűség utját, sem a
társadalmi béke érvényesülését.
Ha Románia vezető emberei a
multak tapasztalatain, régi törek-
vések csódján okulva elismerik
az erőszakos beolvasztás lehetet-
lenségét: akkor el kell ismerniök,

hogy az államnak csak javára le-
het, ha minden nemzetiség a kul-
turát, az emberi fejlődést, a tudó-
mányos haladást elősegíti.

Arad magyarsága pedig be-
csülje meg az aradi Kölcsey-
egyesületet, amely erre alkalmas
ad neki. Elismerés illeti azokat, a
kiknek munkája elhárította a mű-
ködés uirafelvétele elé torlódott
akadályokat; elismerés azokat a
hivatalos közöket, akiknek belá-
tása ehhez hozzájárult. A Köl-
csey-egyesület új vezetőit az a bl-
zalom veszi körül, hogy bennük

az irányításra leginkább hivatot-
takat sikerült kiszemelni. A veze-
tők mellé álljon mindenki, aki a
magyar nyelvhez születése és
származása révén joggal ragasz-
kodik és aki e nyelv által hozzá
akar járulni, hogy a háboru pusztí-
tásai után az építés leghamarabb
a kultúrában kezdődjék meg.

A békét a tudomány, a közöm
bőség, a maradiság, a visszafej-
lődés elleni harccal kell megala-
pozni: akármilyen nyelven teszik
ezt az országnak, az állam csak
hasznát láthatja.

Mebuktatják Schober kancellárt.

(Beszámoló a velencei egyezményről.)

BÉCS. Schober osztrák kancellár
beszámolt a minisztertanács-
nak, majd a parlament külügyi bi-
zottságának a velencei tárgyalá-
sokról. Ismertette a velencei egyez-
ményt és azt hangoztatta, hogy
Della Toretta olasz külügyminisz-
ter azzal a kijelentéssel bírta rá az
osztrákokat az egyezmény aláírásá-
ra, hogy az elutasító válasz meg-
sértene az antantot. A népszava-
zást Sopronra, Kreutzbach, Ágfal-
va, Honka, Kopháza és Nagycenk
községekre korlátozták. A magyar
kormány az egyezmény ratifikálá-
sa után hozzálát a felkelők lefegy-
verzéséhez. A magyar kormány
megígérte, hogy ennek végrehajtá-
sára mindenben aláveti magát az
antant utasításainak. A népszava-
zás végrehajtásáig Nyugatmagyar
ország antant ellenőrzés alatt ma-
rad. Az antant bizottság mellett

egy-egy osztrák és magyar megbí-
zott működik. Amennyiben a nép-
szavazás Ausztria ellen dönt, az
osztrákoknak Sopronban bizonyos
kedvezményeket biztosítanak: így
a városon keresztülhaladó vasut-
vonalak szabad használatát és ha-
sonló gazdasági természetű joga-
kat. Magyarország kötelezettséget
vállal, hogy az átadás elhúzásából
származó károkat megtéríti az osz-
trákoknak.

BÉCS. A nagynémetek és a szo-
ciáldemokraták meg akarják buk-
tatni Schobert az egyezmény mi-
att. A jelszó a kormány ellen az,
hogy Schober eltért elődjének ál-
laspontjától és a nemzeti tanács
pontosan körülírt határozatától.

BUDAPEST. Nyugatmagyaror-
szág ügyében a magyar külügyi
albizottságot összehívták.

A „Schieber.”

Lassan divatját mulja. A megfi-
gyelő észlelheti, hogy ma már sok-
kal ritkábban mondják valakire,
schieber, mint még alig néhány
hónap előtt. A schieber tekintélye
emelkedett. Az eifelletti felháboro-
dás mit sem használ. Utálat és
gyűlölet helyébe csak hüvös fölé-
nyes magatartás lépett. „Schiebol
persze hát aztán!” Három évi
megszokás kifárasztotta a nem
schiebolokat és a schieberolást a
tradíció méltóságával veszik kö-
rül. Exkluzív osztály lett, melynek
megvannak a tapasztalatai, szo-
kásai és fagyasztó bizalmatlanság-
gal tartja távol magától a kezdőt.
Ma már szinte nehéz schiebernek
lenni. Megszokta már a schieber,
hogy a kést csak akkor schiebolja
a szájába, ha senki sem látja.
Tudja, hogy vérvörös cipőhöz nem
feltétlenül divatos a méregzöld ha-

risnya, hogy a bárban pezsgő-
számla nélkül is gavallérnak tar-
thatják, ha t. i. szerencséje van.
Általános műveltséget tulajdoni-
tott el. Ha csak lehetséges, egy
vagy több politikai párthoz tar-
tozik.

Az asszimilálódás azonban nem
a schiebernek egyedüli műve. A
felső tízezerek salakjában nem
egy akad, aki egy kis „üzletcské-
től” vagy egy budapesti valuta-
utazástól nem riad vissza és a len-
gyel márka legutóbbi összeomlása
alkalmával ősi törzsfák is megráz-
kódtak. A schieberméltóság eléré-
se nem minden esetben jelentette
a magasbajutást, hanem igen gyak-
ran mélyensüllyedést is. Két áram-
lat, egyik fentről, a másik lentől
találkozik schieberkörökben és tel-
jesen összevegyül. Mindegy, hogy
egy második kerületi kávéház-
ban-e, vagy egy negyedik kerületi
szalonban. Schieber vonatkozások

schieberbarátságok a társadalom
legkülönbözőbb rétegeit vonják
szoros gyűrűbe és vonják végül
magukra a haragot. A schieber-
osztály privilégiumai is csorbát
szenvedtek.

„Az Isten tudja hányadik „Elő-
leg a fizetési reformra” maga után
vonta, hogy a fixfizetésesek között
is akad itt-ott egy, kinek jó cipője
és nem kifordított öltönye van.
Nem megállapítható, hogy öltönye
nem evett vacsorák árából avagy
valutaspokulációkból származik-e
és igazságtalan lenne minden szép
angolsarku cipő látásánál felkiál-
tani: „Nézzétek a schiebert!” Kü-
lönösen nehéz lett a schieberkérdé-
sekre jogos erkölcsi felháborodá-
sának objektív megítélése.

Amikor néhány tisztviselő köz-
pénzekből lopott, a közbeszéd és
írás tárgyát képező nyilvános vé-
lemény a felháborodás felkiáltásá-
ba tör ki. Semmi sem volt oly ke-

vessé őszinte, mint ez a felkiáltás.
Mert teljesen azonos, ha valaki az
állampénztárból lop, vagy valaki
az állampénztárt megillető össze-
get valamely uton-módon elvonja.
Ova intek azonban mindenkit ezen
felfogásnak hasznosításától, mert
súlyos következményeket okoz-
hatna. Egy hölgy, azzal a végtelen
kedves friss naivitással, melyet
annyira szerettek, örült Svájcban
csempészett cigarettáinak. „Ha én
a vámost megfizette volna” vála-
szoltam és a finác az összeget
eltulajdonította volna, ez az állam
ra nézve teljesen ugyanaz marad-
na. Mit tart egyébként finácok-
ról, akik lopnak?” Azóta ez a
hölgy félre fordítja fejét, ha kö-
szönök neki és gondolkodásomról,
modoromról a legrémesebb híre-
ket terjeszti.

Megállapítható azonban, hogy
hamis adóvallomások, csalások a
vagyonadó körül, vámosalás, meg

Irodalom és művészet.

Koldusdiák.

(Repriz a városi színházban.)

Az elmúlt szezonban felelevenítették néhány híres régi operettet, de a siker elmaradt. A rendezők ugyanis a tradíció mellett maradtak és ahogy is akarták megváltoztatni a régi recipét. Természetes, hogy a mai színházi közönségnek már nem tetszett a sablon, amely teljesen távol állt a közönségtől. Az idén az operett-rendezést Jakabffy Dezső, ez az ötletes, törekvő fiatal művészember vette át, aki már eddig is több operettet állított be igazán nagy siker mellett. Az idén például az Offenbach-hal és a Szerencsetáncot remekelt. A fiatal invenciózus rendező előtt példaként ott állott a nagy Reinhardt, aki a Szép Helénát és az Orfeuszt eredeti fel fogásban vitte színpadra és a tömegjelenségekkel maradandó hatást ért el. Jakabffy, amikor Milöcker klasszikus operettjének, a „Koldusdiák”-nak rendező példányát a kezébe vette, szakított a tradícióval és Reinhardt módszerével közelebb hozta a nézőteret a színpaddal. És ezzel megalapította az újdonságszámba menő Koldusdiák hatalmas sikerét. Színes, eleven, mozgalmas kép tárult a közönség elé. A nézőtérrel vonultak fel a szereplők és a tömeg a színpadra s ezzel bizonyos intimitás keletkezett a közönség és a szereplők között. Az újításnak meg volt a határozott sikere, ami buzdításul szolgálhat a rendezőnek. A színpad kiállításának káprázatosan hatott, ami annál dicséretreméltóbb, mert Jakabffy a rendelkezésére álló csekély eszközökkel a maga fantáziájával toldotta meg. A közönség átérte, hogy a reprizen a rendezőt illeti elsősorban az elismerés és a füg-

veszethezetőség vagy spekuláció a megvesztegethetésre és hasonló praktikák, annyira közel állnak a schiebermorálhoz, hogy okvetlenül békülékenyebb hangulatot kellet teremteniök. Az okok nem fontosak. Tény, hogy a schieberolás legmagasabb konjunktúrája igen lemenőben van. Egy nagykereskedő kijelentette előttem, hogy a gazdasági ujjáépülés, a kereskedelem felszabadulása által önmagától vesztí el a schieber a talajt a talpa alól, míg a legitim kereskedő ismét lábra áll. Nem titkolhatom el, hogy ez a legitim nagykereskedő ugyanolyan jó eredménnyel kereskedik papír és textiláruban, mint petrolumban, szállodákban és szerszámacélban, tehát ugyanolyan vonatkozásban áll a schieberhez, mint egy nagy mester képeinek másolata a hamisításhoz.

Ugyanugy, amint a schieber a társadalomhoz a legszorosabb vonatkozásban áll, ugyanugy áll a beszéddel is. Nincs az a főnév, amely a schieber szóval ne lenne összehasonlítható. Van schiebererkölcs, schieberhelyiség, schieberárak, schieberöltönyök, schiebermodor, schieberszínház, schieberszálló, schieberlakás, schieberdiné, schiebernyaraló, schieberhirdetés:

göny elé szólította Jakabffyt, aki egyszerű, tiszteletet és megbecsülést érdemlő munkaruhában köszönte meg az elismerő tapsokat. Régi színházba járó emberek mondták, hogy nagyon régen láttak az aradi színpadon oly precíz, oly nagyszerű előadást, mint a tegnapi. Stílus, lendület, törekvés, ambíció, lelkesedés uralkodott a színpadon. Mindezt még fokozták a külsőségek: a színes világítás, egy kis leány gondjelzése, Keleti Gizi ügyesen előadott prologusa, a precízen előadott nyitány. Azután maguk a szereplők kissé zavarban vagyunk, hogy kit emeljünk ki az együttesből, hiszen minden szereplő a helyén volt. Horváth Mici, Halmos Mici, Szeghő Lili játékban, énekekben toalettekben versenyeztek egymással s a győzelmi babért kénytelenek vagyunk három részre szakítva szétosztani közöttük. Inke Rezső nagyszerű Olendorfja, Szabó Gyula pompásan csendes hangja, Ladiszlav József kedves figurája, Tibor Lóri kedves humora mind-mind dicséretet érdemel. Az elegáns, snájdig tiszték: Tompos József, Selmeczy Mihály, a herceg Zilahi Irénke, Gyarmathy Géza és Szalay külön látványosságai voltak az előadásnak. A kisebb szereplők: a jóhumoru Faludy Károly, Gyarmathy né, a szép hangú Kővári Emil, Ács Mihály, Gajdinszky precízen illeszkedett bele az együttesbe. A kórus fegyelmezetten és szépen működött, a zenekar feladata magasztalan állt és ezért a legteljesebb elismerés illeti Gellért Pál karmestert, aki temperamentummal dirigált. Forró színházi est volt a tegnapi, a zsufolt nézőtér egész este tapsolt. A siker után joggal lehet arra következtetni, hogy az új Koldusdiák sokáig műsoron marad. (Kv.)

fordítva van lisztschieber, olajschieber, zsirschieber, konzervschieber, valutáschieber, municiónschieber, gummischieber: és összevissza: schieberautó és autóschieber, butorschieber és schieberbutor, schieberruha és ruhaschieber sőt nemrégiben még a gentleman-schieber szót is elkaptam valahol és egész komolyan volt mondva. A legcsodálatosabb, hogy a schieber szónak mindmáig nincs használható definíciója. Egyetlen szó sem lett a háború után olyan nagy és messzemenő vonatkozásban használva és lett oly népszerű mint ez. De próbálja meg valaki: „Kérem mondja meg nekem teljes precizitással, mi a schieber?” és hiába fog válasza várni. Ha a lánckereskedő, csempész, áruuzsorás, hadimilliomos és spekuláns jól sikerült keresztezésének nevezik, ugy közel járnak az igazsághoz. De a legszigorubb tudományos kutatásnak sem sikerülne a fogalmat egy szóban a rokonszomságtól elkülönítve meghatározni. Idején volna, hogy a filológusok, filozofusok, kriminalisták, kereskedők összeüljenek a legnépszerűbb elnevezés definálása céljából, mielőtt az még teljesen divatját mulja.

* **Hét műsor:** Vasárnap délután Piros bugyelláris, este: Koldusdiák (C bérlet). Hétfőn: Koldusdiák (A bérlet). Kedden: Leányvásár (B bérlet), Barics Gyula mint vendég, Szerdán: Tosca (C bérlet), Kertész Vilmos felléptével. Csütörtökön: Bohémek (A bérlet), Kertész Vilmos felléptével. Pénteken: Hatyu (B bérlet), Poór Lili mint vendég. Szombaton: Mandarin (C bérlet), Poór Lili és dr. Janovics Jenő vendégfelléptével. Vasárnap délután: Szerencsetánc, este: Vasgyáros (A bérlet), Poór Lili mint vendég.

* **Vendégszereplések** költik be a jövő hét műsorát. Kedden Barics Gyula mint vendég lép fel a Leányvásár c. közkezdelt operettben, régi híres szerepében: Tom Miglessben. A Leányvásár új kiosztással és teljesen új betanulással kerül színre. A főszerepeket Halmos Mici, Szeghő Lili, Barics Gyula, Inke Rezső, Sebestyén Jenő, Selmeczy Mihály, Kalós József, Ács Mihály, Szabó Gyula játsszák. — Pénteken kezdik meg Poór Lili és dr. Janovics Jenő vendégfellépteiket a következő sorrendben: Pénteken: Hatyu, szombaton: Mandarin, a két főszerepben Poór Lili és dr. Janovics Jenő. Vasárnap: Vasgyáros. Jegyek az összes előadásokra kaphatók már hétfő reggeltől a pénztárnál. A hét többi két napját Offenbach operett és Bohémek opera tölti be.

* **Kedden este 8 órakor** a Nyári színházban a bécsi zsidó operett és drámai színtársulat megkezdte néhány napos vendégszereplését és ez alkalommal színre kerül 17 év Szibériában vagy Milliomos mint koldus, egy nagyszerű életkép, azonkívül néhány kitűnő magánzám is szerepel a műsoron. Jegyek a téli színház pénztáránál válthatók a szokott színházi árakban.

* **Minisan Cornél festőművész** Str. Jo sif Vulcan (Kazinczy-utcai) polgári iskolában levő kiállítását tegnap meglátogatta dr. Robu János főpolgármester. Holnap Radu Pancu prefektus fogja meglátogatni Minisan képiállítását.

* **A „Napkelet”** október 15-iki száma különösen gazdag az erdélyi írók írásaiban. Király György kitűnő budapesti esztétikus Babits tanulmányát, Nyírő József és Tabéry Géza erdélyi tárgyú erőteljes neveléit sok kitűnő írás közül is különösen ki kell emelni.

* **Harmadik száma** jelent meg ma a „Színház”-nak. Főbb közleményei: A színészközlő, Selmeczy Mihály, Szöke Pista Pályázat, Modern tánc, Imen-onnan, „Riza” színházi-regényfolytatás, a Színház rejtvénye és a Városi Színház hivatalos műsora és színlapjai. Kapható a színházi pénztárnál és a „Kelet” sátrában.

* **Gmeiner Lujza** hangverseny előtt. A három Gmeiner testvér közül kik a szó szoros értelmében az egész világon hírnevet szereztek maguknak. Luise a legtehetségesebb, míg Lulu a berlini operahíres alt-szólistája. Dr. Waller Niemann (Lipsee) ezt írja Luise Gmeiner-ről többek között: „Meister des Klaviers” című könyvében: „Oszták talentum és Mentertipus az erdélyi származású Gmeiner és mestertanítványa Isidor Philippnek, a híres párisi professzornak. Több mint 12 év óta berlini lakos, ma a legnagyobb művészek felett áll. Játéka földöntúli élvezetet nyújt. Egy Chopin-sonatát ha játszik, az az ő keze alatt egy új forró, drámai költeménnyé éled. A Dresdener Journal Carrenoval hasonlítja össze. Ezt a nagyszerű művésznőt az egész világon ünnepeleik s ki vanatós volna, ha itteni hangversenyén is részt venne Arad egész zenei világa. Gmeiner Lujza 18-iki és Steiner Franz bécsi kamarazeneke 19-iki hangversenyeire jegyek Blochnál.

* **Franz Steiner bécsi kamarazeneke** közkirovatra e hó 19-én hangversenyez Aradon. Steinernek dr. Strauss Richarddal tett körútja alkalmával olyan emlékezetes sikerei voltak, hogy mindenütt, ahol őt hallották, újra felkérték egy-egy estélyre. Műsora most leginkább Schubert-dalokból áll, mint: Wohin, Wanderers Nachtlied, An die Laute, Erikönigsb., míg Brahms-tól a Zigeunerlieder és Solwe Hochseitslied-jét is fogja énekelni. Jegyek Bloch-cégnél kaphatók.

* **MOZI** * **Kurtizánok** harmadik része az Apollóban. Balsac világhírű regényének utolsó részletét vetítette az Apolló színház már két napon keresztül nagy siker mellett. A közönség nagy érdeklődése teljes mértékben beigazolódott, mert a film minden tekintetben a szezon egyik legnagyobb slágerképeinek mutatkozott. Morel már nem tud elég pénzt szerezni Montagnards költségeinek fedezésére, Montagnards barátja, Cecil segítségével Brandet bárót szemeli ki áldozatnak. Egy estélyen azonban a rendőrség, amely már régen nyomon van letartóztatja Montagnardsot, de Morelnek sikerül megmenekülnie. Montagnards a börtönben megtudja, hogy Morel az apja, akit időközben azonban már elárult. Emiatt öngyilkos lesz börtönében. Mikor ezt Morel megtudja, belátja, hogy életének nincsen több célja és ezért kimegy fia sírjához és ott elveti ilyenformán értéktelenné vált életét. Ezzel vége is a nagyszabású képnek, amelynek fordulatai, jelenetei, szépségei, nagyszerű szórakozást nyújtanak a közönségnek. Vasárnap utóliára megy az Apolló műsorán.

* **Az arany nyíl az Urániában.** Egy öt felvonásos kalandordráma ez a kép, amelynek felvételei a legkülönbözőbb trükkök pillanatnyi megrögzítései. Minden egyes jelenete meglepetés és a kiszámíthatatlanság érdekességével hatnak ránk. Egy nagyszíli kalandorbanda és egy férjét kutató szerelmes asszony mérkőzése ez a kép, amelyben végre is a szerelem győzedelmeskedik és a kalandor társaság elveszi jutalmát. Correr hercegnek egy estélyen mérgezett nyíl segítségével megöli volt férjét. Dino lord felismeri, mint gyilkost és üldözésére siet, de egy magános országúton autójával együtt elfogják és egy titkos háza viszik. Most felesége lát hozzá, hogy férjét felkutatassa és bár ezer veszedelmen kell keresztülmennie: és életveszélyesen megfenyegetik, nem hagyja annyiban az üldözést, míg végre sikerül az egész bandát Correr hercegnél együtt teleleznie és férjét kiszabadítani. Az üldöztetés jelenetei valószínűleg hajmeresztőek, de sohasem szállnak le a közönséges detektívregények olcsó hatásadászatáig. A gyönyörű kiállítású kép vasárnap utóliára kerül bemutatásra.

* **Hétfőn új műsor az Urániában.** Hétfőn az Uránia műsorán egy nagyhatású öt felvonásos kalandor-dráma kerül bemutatásra „Élet-élet” címen. A kalandordráma minden érdekessége fokozott mértékben meg van ebben az olasz légkörben lejátszódó történetben, amelynek minden egyes felvétele külön meglepetés a néző számára. A főszerepben Maria Carmi nyújt feledhetetlen alakítást. A kitűnő kiállítású kép hétfőn és kedden megy az Uránia műsorán.

— **Megőafolt győzelmi hírek.** Páris. A Havas-ügynökség megőafolja a görögöknek a Sachariaszakaszon hirdett nagy győzelmét. A török sereg folytatja sikeres előnyomulását.

HIREK.

— **Te Deum.** holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor az összes aradi templomokban Te Deum lesz Károly királyi herceg trónörökös születésnapja alkalmából. A városi mérnöki hivatal elkészítette Aradváros díszítési tervzetét a királyi pár fogadtatására. A tervzet szerint a városháza előtt 500 személy befogadására hatalmas díszes tribünt építenek. A pontos és részletes tervet holnap délután fogják megbeszélni a vármegyeházán.

— **Bejelentési összehiras.** E hó 17-én hétfőn jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Bratianu (Weitzer J-utca a Radó K. téle ruházlettól a Battyányi-utcaig). II. rendőrkerületben: Str. Minerva (Ilona-utca). Piata Licoului (Jókay-tér). III. rendőrkerületben: Str. Sava Raicu (György-utca).

— **A lakásügyek intézése.** Motorea Coriolan, a bérbeadó hivatal főnöke ma átvette hivatalát és intézkedett, hogy a lakáshivatalhoz beadott kérvényeket két részre osszák, mert ezentul két lakás-küldő bizottság fog működni. Az egyik a bérbeadó bizottság, amely civilek ügyeit fogja intézni, a másik a lakásbizottság, amely a köztisztviselők és a katonák ügyeit tárgyalja. Ezentul a lakás iránti kérvényeket két részben fogják íktatni.

— **Házasság.** Waas Bözsi és Baráth Zoltán ma, vasárnap d. u. 5 órakor tartják esküvőjüket a református templomban.

Dreimilenti Miklós aradi rendőrtisztviselő házasságot kötött Deutsch Eszti ke urleánnyal.

— **Betiltott német lapok.** Milánó. Az Avanti jelenti: A déltiroli német lapokat betiltották, mert cikkek közöltek, amelyekben felszólítják a német lakosságot, hogy az olasz király déltiroli látogatása alkalmával rendezendő fogadtatásánál tartózkodják az üdvözléstől. A német lakosság rideg magatartása miatt az olasz király csak Mezánban időzik és déltiroli látogatását elhalasztotta.

— **Üveveket** Bucurestiben a leggyorsabban felelőség mellett látta-moztat az aradvárosi menetjegytroda. Elvállal egyéb legalis ügyben is bárkinek bucaresti, wieni vagy budapesti elintézt. Állandó futárjárat Bucurestibe. Bulev. Regina Mária (Andrássy ut) 21. sz.

— **Megindul a postaesomag forgalom** Romania és Csehszlovákia között. Romania és Csehszlovákia között a esomag postaforgalomra vonatkozólag kötött egyezmény október hó 15-én hatályba lépett. Egy esomag súlya több mint 10 kiló nem lehet. Az értéket arany frankban kell feltüntetni. Minden esomaghhoz 2 vámnyilatkozatot és egy szállítási jegyzéket kell csatolni. Cserebnótól gyanát Romania részéről Szalmárt Csehszlovákia részéről Kassát jelölték ki.

Akadályok a politikai foglyok kicserélésénél

(Három magyar elítélt egy román fogolyért.)

BUDAPEST. Románia és Magyarország között tárgyalások folynak a politikai elítéltek kicseréléséért. Román részről Starzea ezredes budapesti követ és Sturza herceg, magyar részről pedig gróf Bánffy Miklós külügyminiszter vesznek részt a tárgyalásokban. Tegnap este kellett volna megérkeznie Romániából az első, 35 fogolyból álló transzportnak s ugyanakkor kellett volna Budapestre elindítani 15 román állampolgárt. A magyar elítélteket azonban még nem gyűjtötték össze a transzportra Oradeamaren ahol a magyar megbízottnak át kellett volna őket vennie. Az átvétellel Kristóffy József külügyminiszteri titkárt bízták meg, aki Oradeamareről azt táviratozta, hogy az elítéltek még nem érkeztek oda. Ezért a magyar külügyminiszterium az első román szállítmány indítását elhalasztotta. Románia budapesti képviselői a magyar külügyminiszteriumban azt a felvilágosítást adták, hogy az elítélt magyarokat Oradeamaren tegnapig azért nem lehetett összegyűjteni, mert azok különböző börtö-

nőkben és bányákban tartózkodnak. A legrövidebb idő alatt, valószínűleg egy-két nap múlva valamennyit oda irányítják.

Az eddigi megállapodás értelmében 72 elítélt politikai foglyot kap vissza Magyarország. Románia nem számszerint kéri ki a Magyarországon letartóztatott román állampolgárokat. A kiszolgáltatás tekintetében bizonyos körülményekben megállapodás jött létre s így elsősorban a letartóztatás ideje a fontos. Minden román fogolyért három magyar politikai elítéltet adnak ki a román hatóságok. A kicserélendő foglyok személyére nézve még nincs végleges megállapodás. A magyar elítéltek két csoportját már megállapították. A harmadikra nézve most folynak az egyezkedések. Mindhárom csoport két héten belül otthon lesz. A kiadandó magyarok névsora kibővült Sebő Jenő lupényi állomásfőnökkel, aki 1919 január 19-ike óta az Ecmulmare nevű sóbányában kényszermunkán van továbbá Tomka Ágoston timisoarai pappal és Arbercezi Sándorral.

— **Elmaradt az igazságügyminiszter látogatása.** Mára várta az aradi királyi ügyészség és a törvényszék. Antonescu Mihály igazságügyminiszter látogatását, A miniszter erdélyi körútja alkalmával megakartta látogatni az aradi igazságügyi szerveket is. Miculescu Sándor főügyész nagyszabású előkészületeket tett az előkelő vendég fogadására. Timisoaráról ugyancsak ma délelőtt megérkezett Aradra Grosorean főügyész, hogy jelen legyen az igazságügyminiszter látogatásánál. A miniszter azonban nem érkezett meg, hanem a déli órákban táviratban tudatta az ügyészséggel, hogy uti programját megváltoztatta és Arad helyét Olujra utazott.

— **Dr. Moga Cornelia** orvosi rendelőjét október hó 16-tól Str. Closea 5. (volt Szentlászló-utca) helyezte át.

— **A Szociális Missziótársulat** f. hó 17-én d. u. 5 órakor tartja a városháza nagytermében októberi munkakörét. Előadó Réty Imre dr. a temesvári Központi szervezet igazgatója és Prohászka Elvira. A tagokat és érdeklődőket ezuton is meghívja az elnökség.

— **Értesítés.** Az Aradi Torna Egyesület mára hirdett rendkívüli közgyűlése f. hó 30-án tartatik meg. Elnökség.

— **Orvosi hír.** Dr. Halmagian Livius fogorvos megkezdte fogászati rendeléseit Str. Bratianu (Weitzer János-u). 13 sz. I. em. a főpostával szemben.

— **Özv. Morgenstern Gyuláné** fogtechnikai laboratoriuma újból megnyit St. J. Bratianu (Weitzer János-u). 13 sz. alatt a főpostával szemben.

— **Az Aradi Kereskedők Körének** mára, vasárnap délelőtt fél 11 órára hirdett előadása közbejött akadályok miatt elmarad. Az elnökség.

— **Elhalasztott hetivásár.** Dr. Robu János főpolgármester Ófelsége a királyi család Aradra érkezésére való tekintettel az október 28-iki pénteki hetivásárt 29-re, szombatra halasztotta.

— **Elhunyt volt aradi hírlapíró.** Budapest. Katona Imre újságíró 60 éves korában Pécsen meghalt. Katona Imre évekkal ezelőtt Aradon dolgozott és tevékeny részt vett a Vidéki Hírlapírók Szövetségének munkájában.

— **Kiknek kell patika?** A vármegyei orvosi hivatal közhírré teszi, hogy az alsósimándi és a nadlaci személyjogi gyógyszerárak haláleset miatt tulajdonos nélkül maradtak. Dr. Bradean Atanáz vármegyei főorvos felhívja azokat az okleveles gyógyszerészeket, akik a két gyógyszerárjogot megszerezni óhajtják, hogy kérvényeiket december 1-ig a vármegyei orvosi hivatalhoz adják be.

— **Letartóztatott cigányasszonyok.** A Rasztig-detektívcsoporth ma három cigányasszonyt névszerint Moc Margit, Bogdán Erzsit és Zsuzsát letartóztatta, mert kiderült róluk, hogy Glogovácson több rendbeli lopást és csalást követtek el.

— **Botrány a találkán.** A tanár ur felesége, Nagymosás lesz nálunk, Barátom a feledékeny. A sziniskola csödié. Diszkrét levél. Az ötletes Csüng-Ling. Mese a golyáról. A gyalogos hering. Mir eszik? Szórakozottság stb. című szerzői cikket közöl a népszerű „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— **Áttulásokok** bárhová legintánvos-sahban eszközöl Lloyd-Bank Arad. Mino rita. templommal szemben.

— **A nyitva hagyott ablak következménye.** Szőke István feljelentést tett a rendőrségen, hogy a str. Minervei (Ilona-utca) 2. szám alatti lakásába a tegnap esti órákban a nyitva hagyott ablakon át ismeretlen tettes a lakásába hatolt és onnan női ruhaneműket s egy öltöny férfiruhát vitt el. Kára 5 ezer lei.

— **Akasztság — mozi mintára.** Budapest. Pazdorfer Károly 13 éves gimnáziumi tanuló felakasztotta magát. A fiatal diák, aki szenvedélyes mozilátogató volt, a moziban gyakran látott akasz-tást. Annnyira megtetszett neki a kivég-zés, hogy önmagán is löbbször megkísé-relte. A szerencsétlen fiu utolsó kísérlete hatálal végződött.

— **Duyn családja egyezkedik.** Bécs. A milliárdos sikkasztó, Duyn családja bizonyos egyezsége hajlandó lépni az érdekeltekkel, akiknek képviselői Amsterdamba utaznak.

— **Érvénytelenítik az okmánybélyegeket.** Nagyfotosságu rendelet érkezett ma az aradi pénzügyigazgatósághoz. A kormány elrendelte a most forgalomba levő okmánybélyegek bevonását. Az 5, 1, 20, 30, 40 és 50 leies értékű okmánybélyegek a jövő év elejétől kezdve értéküket veszítik. A pénzügyminiszterium nagy körültekintéssel végzi az érvénytelenítést oly módon, hogy a közönséget károsodás ne érje. A bélyegek érvénytelenítése előtt az aradi pénzügyigazgatóság a napilapok és falragaszok útján hivatalos hirdetményben fogja közhírré tenni a becserelési terminust, vagyis azt a határidőt, ameddig az állampénztár új bélyegekre cseréli be a régi érvénytelenített okmánybélyegeket.

— **Őszi divatlapok** érkeztek Kerpelhez. — **Berlini és bécsi napilapok** kaphatók a Kelet hírlapiroda szürke bódéiban Str. Bratianu (Weitzer)- és Str. Alexandru (Salacz-utca) sarkán és a Városi kávéházbeli elárusítónknál.

LEGUJABB.

Bethlenék hazajönnek.

Velence. A Magyar Távirati Iroda tudósítója előtt gróf Bethlen István magyar miniszterelnök a következőket jelentette ki: Miután megkötöttük az egyezséget, lojálisan kívánjuk azt végrehajtani. Bizunk abban, hogyha a meg egyezéshez hozzájárulnak, az Ausztriával való ellentétet kiegyenlíthetnek. Az Olaszország részéről meggyílvánult külpolitika igen nagy érték. Olaszország és Magyarország között komoly ellentétet nem voltak s csak a világháboru alkalmával keletkezett ellentét. Az érintkezési pontok felhasználásától és továbbfejlesztéséről függő viszonyoknak oly bensősékké kell válniok, amilyenekké az adott helyzet és körülmények folytán válniok is kell. Igen magasra értékeljük és hálásan vesszük a közvetítő szerepet, amelyet Olaszország a komoly helyzetben elvállalni hajlandó volt.

Budapest. Gróf Bethlen István és gróf Bánffy Miklós Pozsonyon át vasárnap reggel érkeznek haza Budapestre.

Bécs. A Velencéből hazatérő magyar delegáció Bécsbe érkezett.

Róma. A Tribuna írja: Örvendetes, hogy Olaszország a nyugatmagyarországi kérdés kedvező közvetítésével képes visszaszerezni Magyarország rokonszenvét. Az olasz kormánynak most az lesz a feladata, hogy következetesen ápolja a Magyarországgal való jóviszonyt.

Amerika különbékéi.

LONDON. A Reuter-ügynökség tudósítója előtt Knox amerikai szenátor kijelentette, hogy az amerikai kongresszus csak a jövő héten tárgyalja a magyar, német és osztrák békeszerződés ratifikálását.

— **Székrekedés.** A Budapest jobbparti közkórházak főorvosai megállapították, hogy a „Ferenc József” keserűvíz alkalmazása kitünő eredménnyel jár.

Lakások — hivatalokban.

Miért csoportosítják át a pénzügyigazgatóságot?

Az aradi pénzügyigazgatóságon nagyarányú átcsoportosítások vannak folyamatban. Ugyiszól van a hivatalok legnagyobb része új beosztást kap. Az átcsoportosítás egyik fő oka az, hogy több Aradra helyezett regábeli pénzügyi tisztviselőnek lakást akarnak biztosítani a pénzügyi palotában és e célból összezsúfolják a hivatalnokokat. Az egyik tekintélyes aradi pénzügyi főtisztviselő az átcsoportosításról a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az aradi pénzügyigazgatóságon a mostani helyzet mellett is túlszűkölt van. Egyes hivatalos szobák levegője egészségtelen tekintve az ott megforduló rengeteg embert. Az új átcsoportosítás több fontos munkát végző hivatalnokot egy hivatali szobába helyez. Ez teljesen ellenkezik dr. Cucu Vazul városi főorvos intencióival aki mindent elkövet, hogy a hivatalok, ahol igen könnyen gyökeret verhetnek a ragályos betegségek, tiszták és jó levegőjűek legyenek.

Reméljük, hogy a pénzügyigazgatóság a lakáshivatallal karöltve másutt fog lakást szerezni a regábtól érkező pénzügyi tisztviselők családjainak és a pénzügyi palota helyiségeit továbbra is meg hagyja hivatalok céljaira.

Sport.

Ethelasztották az ebkiállítás.

Radu Panca Aradváros és Aradvármegye prefektusa, Bucur Badescu tábornok és gróf Porcia Lajos diszeinőkővédnöksége alatt október hó 23-án, vasárnap a Neptun Marosföldi telepén hirdelt országos ebkiállítás és műkorrek-verseny megtartását október 28-ára halasztotta el a vezetőség. Egybeesik ez a dátum Öfelsége Ferdinánd király aradi látogatásával. A király, aki híve az Angliából származó nemes sportnak, itt tartózkodása alkalmával meg fogja látogatni a versenyt és a kiállítást. Hogy a kiállítás minél nívósabb legyen, a vezetőség a nevezési dátumot október 15 helyett október 20-ra tolta ki, hogy módjában álljon mindenkinek benevezni. A versenyre az ország minden részéről érkeznek nevezések. Tekintettel a súlyos adminisztrációs munkára, ezúton kéri a vezetőség a nevezni óhajlókat, hogy nevezéseiket legkésőbb a fenti dátumra juttassák el Gyarmathy Géza színészhez aradi színház, vagy Strada Gheorge Lazar (Simonyi-u.) 10. sz. alatti címére, vagy S. Kovách Sándor ügyvezető igazgatóhoz Ujarad (Rozália-utca 10). Mindenféle érdeklődésre ugy helyben mint vidékre személyesen vagy levélben felvilágosítással szolgál Gyarmathy és S. Kovách. Ezúton kéri a rendezőség sportág pártoló híveit, hogy ha véletlenül élő róka van a hirtokukban, vagy ilyenről tudomással bírnak, ugy ezt a fenti címmel mielőbb tudatni sziveskedjenek, mert ez nagyban hozzájárul a verseny érdekességéhez és változatosságához, amely a maga nemében pártlannak ígérkezik. A verseny tiszteldíjai és érmei megtekinthetők Lengyel Lőrincz bulorgyáros kirakatában (Bul. Reg. Maria 21. sz.)

— AAC—Törökvis vándordíjmérkőzés vasárnap délelőtt fél 11 órakor. Előzőleg Viktória—AAC II. ugyancsak vándordíjmérkőzés.

— Amte kerékpár versenye elmaradt. Új megrendezés hirdelve lesz.

— Országos birkozóversenyét tartja ma a „Toldi Club“ a Nyári Színházban, este 8 órai kezdettel. Jegyek a Nyári Színház pénztáránál egész nap válthatók.

Elégedetlenség a felsőszilézia döntés miatt.

RÓMA. A felsősziléziai döntéssel Rómában nincsenek megelégedve. Azt hangoztatják, hogy a népszövetség európai ügyekben teljesen illetéktelen fórum. Nevetésesnek tartják, hogy Középeurópa sorsáról az a népszövetségi tanács döntsön, amelyben egy kínai és egy brazil is ül.

LONDON. Az angol minisztertanács kimondotta, hogy a genfi döntést a felsősziléziai kérdés végleges elintézésének alapjául el lehet fogadni, de illetéktelennek tekint. Londonban azzal számolnak, hogy a legfelsőbb tanácsot még egyszer össze kell hívni, hogy Felsőszilézia sorsával foglalkozzék.

PÁRIS. Az antant kormányai a szövetségi bizottságnak a legaprólékosabb részletekig kidolgozott utasításokat küldenek, hogy a felosztott felsősziléziai területeket a legrövidebb idő alatt minden baj nélkül megszállhassák és átadják a német, illetve lengyel közigazgatási hatóságoknak.

VARSO. A lengyel hadügyminiszterium nagy előkészületeket tesz, hogy erős csapatokkal megszállhassa Felsőszilézia Lengyelországnak ítélt részét.

Gyilkos diák.

(Ölt, hogy átjusson a határon.)

Az Aradi Közlöny néhány hónappal ezelőtt részletesen beszámolt arról, hogy a kisiratosi határban megölve találták Kristóf György községi rendőrt. A gyilkos ságot Zongor György követte el Tapasztó Sándor fuvaros biztatására. Zongor György bukott diák, szülei haragja elől Magyarországra akart szökni. Utlevéket a szülői bejegyzés hiányában nem tudott szerezni és ezért Kisiratosnál akart keresztül szökni a határon. Ismerősei azt a tanácsot adták neki, hogy forduljon Tapasztó Sándor ottani fuvaroshoz, aki rendszeresen szállított át a határon utlevél nélküli embereket. Tapasztó hajlandónak mutatkozott átvinni a határon Zongort, de csak azzal a feltétellel, ha megöli Kristóf György községi rendőrt, aki neki régi haragosa. Zongor eleinte vonakodott, de mert pénze nem volt, megkötötte az alkut a fuvarossal. Másnap a kisiratosi határban halva találták Kristóf Györgyöt. Ma délelőtt tárgyalta az ügyet az aradi törvényszék büntető tanácsa. De a vádlottak tagadása miatt ítélethozatalra nem került sor, hanem elrendelték a bizonyítás kiégésítését.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Zürichi nyitás: Berlin 367, Newyork 527, Milánó 2070, Prága 585, Budapest 80, Zágráb 190, Bucaresti 390, Varsó 14, Bécs 25, osztrák lebélyezett korona 20.

Zürichi zárlat: Berlin 360, New-York 520, Milánó 2015, Páris 3780, London 2075, Prága 575, Budapest 80, Zágráb 190, Bucaresti 390, Varsó 15, Bécs 27, lebélyezett osztrák korona 20.

A bécsi tőzsde ma zárva volt.

Csödben a dió-export.

(A vasut nem ad vagonokat.)

Erdélyben, de főként Aradmegyében az idén kiváló volt a diótermés. A dió felvevő piaca főként Németország, Anglia és Amerika, ahová tavaly is nagymennyiségű diót szállítottak Aradmegyéből. A kampány már megkezdődött s minihogy nagy volt a kereslet, természetesen az árak is emelkedtek. Ebből azután majdnem katasztrófa származik azokra a kereskedőkre, akik a szállítás reményében magas áron vásároltak diót. A vasut szállítási bizottságánál vagonkiutalási kérvényeikre azt a választ kapták, hogy a CFR. exportra nem ad vagonokat rendelkezésre. Ennek következtében igen sok kereskedő jelentős anyagi kárt szenved, mert vagon hiányában nem tudja a főszezonban szállítani a diót. Minthogy a kampány még mindig tart, azok, akik dió vásárlásával foglalkoznak, a saját jól felfogott érdekében cselekszenek, ha tartózkodnak a vásárlástól, a míg a CFR. vagonkiutaló bizottsága biztosítja a szállítás lehetőségét. Annál is inkább helyesen cselekszenek, ha tartózkodnak a vásárlástól, mert vagonok hiányában nyakukon marad a dió, amely csak a főszezonban kelendő.

Értesülésünk szerint az aradi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltektől tudomást szerzett a vasutigazgatóság álláspontjáról és illetékes helyen mindent el fog követni, hogy a dió exportra vagonokat utaljanak ki a kereskedőknek, mert minden exporttal, tehát a dióval is emelni lehet a leu kuszusát. Az érdekeltek bizalommal várják a döntést, amely lehetővé teszi, hogy szállítási kötelezettségüknek eleget tegyenek és amely megmenti őket a súlyos anyagi károsodástól.

Eladott aradi ingatlanok.

Menczer Sándor és neje eladták a Str. Sava Raicu (György-utca) 5. számú házat 17.000 leiert Rosenfeld Henriknének. — Özv. Finta Lajosné eladta a Knézich Károly-utca 13. számú házat 60.000 leiert Flaschner György és nejének. — Blaha Károly eladta a belváros Str. Serbeasca (Koszoru-utca) 4. számú házat 30.500 leiert Menczer Sándor és nejének. — Borbély József és neje eladták a Calea Andrei Saguna 181. számú házat 15.000 leiert Komáromi János és nejének. — Müller Nándor és neje eladták a Zimánd-dűlőben fekvő házukat 10.000 leiert Csonka Gábor és ne-

jének. — Petik Anfal és neje eladták az Apaffy-utca 1. számú házból az öket illető fele részt 20.000 leiert Soltz Gyula és nejének. — Özv. Bányás Györgyné eladta a Str. Trimbitei (Trombita-utca) 27. számú házat 11.000 leiert Král Károly és nejének. — Szivolics János és neje eladták a Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsenyi Miklós-utca) 54. sz. házat 25.000 leiert Kalánka Pál és nejének. — Bosnyák József és neje eladták a Str. E. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 10a) számú házat 185.000 leiert Bender Györgyné szül. Strieler Luizának.

LEGUJABB.

Bécsuhelyet megerősítik.

BÉCS. Az osztrák kormány utasítására Bécsuhelyen nagyobb csapatkötelékeket vontak össze és a várost védelmi állásba helyezték. A bécsuhelyi polgármester értesítette a közönséget, hogy az intézkedéseket újabb magyar támadás esetére léptették életbe. Együttal hirdetményben kitanította a lakosságot, miképpen viselkedjék, ha a magyarok megtámadnák Bécsuhelyet.

Velence után a nagykövefi tanács.

LONDON. A Daily Telegraph magyarellenés diplomáciai munkatársa írja: A nyugatmagyarországi kérdést a velencei egyezményvel még nem szabályozták. A kérdést a nagykövefi tanácsa elé terjesztik, amely afelett dönt, vajjon a problémának ilyen megoldása megfelel-e a trianoni és st. germaini békeszerződés szellemének, továbbá a kisanant érdekeinek? A megoldás lényegétárgyatalanná válik, ha a felkelők nem ürítik ki a területet. Ausztria szövetséges csapatokat kíván Sopronba a népszavazás idejére és azt szeretné, ha Sopron és környéke egymástól függetlenül vehetne részt a szavazásban. A magyarok azt akarnák, hogy Sopronban és környékén hagyják meg a magyar csendőrséget és tiszteket néhány carabinieri-csapatral és hogy Sopron a környékkel együtt egy zónát alkosson. A lap szerint Sopron a szavazásnál magyar többséget ér el, a környéken azonban a népszavazás túlnyomó osztrák többséggel végződik.

Zubáné fogoly.

(A leányok fenntartják vallomásukat.)

Sommer Nándor vizsgálóbíró ma délelőtt hirdette ki Zuba János hentes mester felesége és Kisfaludiné születésű előtt a vizsgálati fogságot elrendelő határozatot. Dr. Bradean Atanas vármegyei orvos, törvényszéki orvos szakértő ma délelőtt megvizsgálta a Zubánénál szolgált két cselédleányt, mindkettőnél megállapította, hogy áldott állapotban voltak, de arra vonatkozólag, hogy a magzatelhajtás mesterséges módon történt volna, az orvosi vélemény nem tudott határozott felvilágosítást adni. A két cselédleány az orvosi vizsgálat után kijelentette, hogy fenntartja Zubáné és Kisfaludiné ellen előbbi tefhelő vallomását.

A leendő magyar pénzügyminiszter a korona javulásáról.

BUDAPEST. A pénzügyminiszteri tárcát ideiglenesen Valkó Lajos volt államtitkár vette át. A pénzügyminiszteriumot január elsejéig Valkó Lajos vezeti, azután átadja a miniszteri tárcát Kállay Tibornak. Kállay Tibor leendő pénzügyminiszter egy újságitól a következőket jelentette ki:

— Az én véleményem szerint egy-kis átmeneti idő a pénzügyminiszterium életének nem fog ártani. Hiszen az utóbbi időben annyi törvény és rendelet készült, hogy azokban az adminisztráció nem tudta magát beleelelni és a sok törvény és rendelet végrehajtására kellően felkészülni. Ez az idő hasznára lesz csak a pénzügyminiszteriumnak, mert ideje lesz az új törvények és rendeletek végrehajtásával gyakorlatilag is foglalkozni. A nyugatmagyarországi események nyugvópontra jutásával biztosan remélhető a magyar korona emelkedése.

Visszaéles a népesedési hivatalban

A népesedési hivatal működésének kezdetén Schusztér Mihály városi napidíjas visszaélést követett el, amennyiben egy német kisaszony bejelentőlapját az Aradra való érkezési idejét 1915. helyett 1914-re állította ki. Gritta Ovidiu rendőrprefektus szigorú ellenőrzése azonban csakhamar felfedte Schusztér szabálytalan eljárását és ezért felfüggesztette állásától és átadta az ügyészségnek. A törvényszék büntető tanácsa ma tartott tárgyalást ebben az ügyben. Dr. Bauer Félix ügyész közokirat-hamisítással vádolta Schusztért. Kihallgatta a törvényszék Hegel Monát is, akinek a bejelentő lapját meghamisította Schusztér Mihály. Hegel Ilona 1915-ben jött Aradra és mint ilyen nem kaphatott tartózkodási engedélyt. Könyörgött Schusztérnek, hogy segítsen rajta. Schusztér eleinte vonakodott, de később meghatotta a sok könyörgés és teljesítette a leány kérését. Schusztér Mihály elmondotta, hogy pusztán szivességből követte el a terhére rótt hüncselekményt. Dr. Sugár Jenő védőbeszédében a vádlott felmentését kérte. Utalt arra, hogy Schusztér nem anyagi előnyökért, hanem pusztán emberi érzéstől áthatva állította ki az egy évvel előbbre szóló bejelentő lapot. A törvényszék hosszas tanácskozás után kihirdette az ítéletét: a mely szerint Schusztér Mihályt okirat-hamisítás vétsége miatt egy hónapi elzárásra ítélte. A bíróság enyhítő körülménynek vette a vádlott büntetlen előéletét. A vizsgálói fogságot beleszámította a törvényszék a büntetésbe s ezért elrendelte Schusztér Mihály azonnali szabadlábra helyezését. Dr. Sugár Jenő védő felmentésért felelt.

A hadügyminiszter a bucaresti robbanásról

(Ujabb részletek a rudeni erőd pusztulásáról.)

Az *Aradi Közlöny* hosszabb tudósítást közölt a Bucaresti melletti rudeni erődben történt hatalmas robbanásról. Az újabb hírek szerint a robbanást egy katona vigyázatlansága idézte elő, aki egy robbanóanyagot töltött ládát rakódás közben kiejtett a kezéből. A láda azután felrobbant és felgyújtotta a közelben felhalmozott muníció készleteket is. A nagy füst és a folytonos újabb robbanások miatt még mindég nem tudták megközelíteni az erődöt. Több aeroplán szállt fel a nap folyamán az erőd felé, azonban a nagy füst miatt semmit sem láthattak. Azt hiszik, hogy az áldozatok száma kevesebb, mint ahogy eleinte gondolni lehetett. A hadügyminiszter a következő kommunikét adta ki:

— E hó 12-én délelőtt fél 12 óra körül a Chtibe és Cchiajna erődök között robbanás történt, mely az egész erődöt elpusztította és az ott dolgozó munkások közül több áldozatot szedett. Köztudomású, hogy a háború következtében igen sok orosz német lövedék maradt az or-

szágban, a melyek még felhasználva nem lettek. A szerencsétlenségek elkerülése és a lövedékeknek az ország céljára leendő felhasználása céljából a szerte szétjel lévő lövedékeket a főváros környékén lévő erődökben gyűjtötték össze. Ez a munka már 2 éve folyamatosan van technikai személyzet ellenőrzése mellett. Minthogy pedig a munkálatok a legnagyobb gondossággal történtek, kétségtelen, hogy a mostani robbanás valamelyik munkás gondatlansága folytán következett be. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy mi volt a tulajdonképeni oka a robbanásnak. Addig is, a miniszterium mély megindulásának ad kifejezést, hogy a háborúban elesettek száma ismét növekedett és biztosítja a hátramaradt hozzátartozókat, hogy segélyezésükről, nyugdíjukról éppen úgy gondoskodva lesz, mint a háborúban elesettek családtagjairól. Az áldozatokat pedig a hősokeket megillető katonai pompával fogják eltemetni.

Operett-diplomácia. Csicserin begratták 100 ezer akta 5 óra alatt.

Ismeretes Csicserin orosz külügyi népbiztosnak a legutóbbi jegyzéke, amelyben Romániát és Lengyelországot azzal vádolja, hogy az orosz fehérgárdákat támogatják, területükön fenntartják és megszervezés és felfegyverzés után a határokon átküldik Oroszországba. Ebben a jegyzékben, — mint mondják — Csicserin határozottan állítja, hogy a szovjetkormányoknak erre nézve megsemmisítő bizonyosságu okmányok állanak rendelkezésére. Az *Universul* azt állítja, hogy ezek az okmányok hamisak és hogy azokat *Mislovsky* lengyel főhadnagy gyártotta. *Mislovsky* saját bevallása szerint — írja az *Universul* — be akarta bizonyítani a moszkvai népbiztosok tehetetlenségét és vezetésre képtelenségét. Nevetnie kellett a bolsevista Oroszország vezetőinek komolytalanságán, amikor látta, hogy tréfája sikerült.

— Tegnap óta — mondotta *Mislovsky* — világhírű celebritás vagyok, mert a valóságban én vagyok az a *Mislovsky* főhadnagy, akiről Csicserin beszél a Lengyelországhoz intézett jegyzékében. Augusztusban támadt az az eszmém, hogy diszkreditálni fogom a bolsevik diplomáciát. E célra csak két írógépre, egy orosz és egy lengyel betűsre volt szükségem és egy bélyegzőre. Ezen kívül egy kis humorra, pár névre és a bolsevikiek hirtálatlan hiszékenységére. Időpontul augusztus 23-át, a lengyel vezérkar átszervezésének napját választottam, mert akkor változik a bejövő és kimenő akták számozása, hogy az gyanút ne

keltsen. Így készítettem el két vezérkari aktát sajátkezűleg 32.185 és 132.186. iktató számok alatt. Elküldtem és a bolsevikiek nem látták, hogy 5 óra alatt az iktatószám százezerrel haladt előre.

Ilyenformán meggyőződtem a szovjet-diplomácia felületességéről, még tovább mentem. Egy másik szám alatt elmondottam, hogy *Malsotow* ügynök Moszkvában találkozott a bolsevikiek által ellenforradalom szervezésével vádolt *Sawinkowval*. Ezt se vették észre, pedig a *Malsotow* szó visszafelé olvasva oroszul annyit jelent: „Ime nektek számok“ Csicserin és társai ezt is lenyelték. A *Sawinkow* és a lengyel vezérkar parancsnoka közötti titkos levelezésre *Batchewsky* likörgyár és a *Karl Krecewsky* cég címkéit használtam fel és a levelezésben, amelyet elejétől végig én találtam ki és készítettem, *Karchau*-nak rendkívüli súlyosságu titkokat árultam el. Így pl. egy Vlnában a lengyel vezérkar megbízottja, a németbarát lengyelek és *Sawinkow* között történt titkos találkozást; szállítottam kémkedés végett Oroszországba küldött két lengyel tiszt arcképeit is. Augusztus 26-án egy igen nagy fontosságú sifirozott távortot küldöttem a bolsevikieknek, azonban kules nélkül. A bolsevikiek még ma is kinlódnak a nagyfontosságú távirat kibetűzésén. Szeptember 9-én egy bolsevik kiküldött százezer márkát adott át nekem, hogy abból nagy vendégséget adjak az egyik lengyel tiszt tiszteletére, hogy aztán hirtel szerezzek tőle. Miután ilyen tiszteket nem ismerem, a pénzt

más célokra használtam fel. Miután a levelezést meguntam, a következő figyelmeztetést küldtem Moszkvába: „Vigyázat mert levelezésünket figyelik.“ Szeptember 10-én éjjel egy bolsevik kiküldött jelent meg a lakásomon és közölte, hogy minden értesítésemet átküldötték Moszkvába és Csicserin azokat publikálni fogja és kénytelen lesz a nevemet is közölni. A bolsevik kormánynak küldött minden „okmányoknak“ egy másolatát elküldöttem a lengyel vezérkarnak, az eredetieket pedig eladtam *Karchau* bolsevik követnek 15 ezer német márkáért. A pénzt egy ismert varsói étterem egyik szobájában vettem át szeptember 12-én este 10 órakor. Ezzel a tréfával akartam megbizonyítani, hogy mennyire hazugok a bolsevikiek vádjai és hogy követeik milyen naivok s nem egyebek, mint egyszerű provokáló kémek. Ugy hiszem, hogy céloom sikert aratott.

A gör. kat. püspök Aradon.

Dr. *Frentiu* Valér fugoji görög katolikus püspök fogadtatására számosan gyűltek össze ma délután az aradi vasúti állomás peronján. A város és a megye részéről megjelentek dr. *Robu* János főpolgármester és dr. *Beles* Jenő alispán, azonkívül a püspök megérkezését *Pop* C. István és családja, dr. *Lakatos* Ottó minorita házfőnök, dr. *Botis* gör. kelet. szeminaryumi igazgató, *Bárdosi* ezredes és az aradi görög katolikus egyház vezetői várták. Négy óra után 5 perccel érkezett be a timisoarai személyvonat, amelyről leszállt *Frentiu* Valér görög katolikus püspök kíséretével és a lugoji Lira 70 tagból álló dalárdája. A püspököt a város nevében először dr. *Robu* János főpolgármester, a klérus nevében *Major* scitén-i esperes és az aradi görög katolikus egyház nevében *Bárdosi* ezredes üdvözölték. *Frentiu* püspök hálaosan köszönte meg az ünnepélyes fogadtatást, s azután a Str. *Vasilie* *Troiescu* (Teleky utcai) görög katolikus templomba hajtatott kíséretével, ahol *Popa* József esperes vezetésével szertartásos fogadtatásban részesítették. Innen *Popa* József lakására ment. Este a Fehér Kereszt nagyteremében társasvacsorát rendeztek a püspök tiszteletére. Holnap reggel 7 órakor kezdődik a görög katolikus templom ünnepélyes felszentelése. Délelőtt 10 órakor a püspök fogadtatást tart a városhaza tanácstermében, délután pedig bankett lesz a Fehér Kereszt nagytermében. Este a *Lira*-dalárda dr. *Olariu* Valér operaénekes közreműködésével hangversenyt rendez a kulturpalota nagytermében. A hangversenyre a jegyek már csak a kulturpalota pénztáránál kaphatók. Hangverseny után reggelig tartó tánc lesz a Fehér Keresztben.

A népszövetség vezértanácsa a schönbrunni kastélyban.

BÉCS. A népszövetség vezértanácsa Bécsbe költözik. Az osztrák kormány a tanács részére felajánlotta a schönbrunni volt császári kastélyt. A népszövetségen kívül állnak még az Északamerikai Egyesült Államok, Németország, Oroszország, Magyarország, Mexico, Törökország és néhány jelentéktelen állam.

BÉCS. A népszövetségi ligák missziójának mai ülésén az Ausztriának nyújtandó hitelsegítségéről tárgyaltak. Határozati javaslatot terjesztettek elő, amely szerint a hitelakció elősegítését a népszövetség egyik feladatának tekinti. A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

BÉCS. A népszövetségi misszió a magyar kisebbségek és az oroszországi magyar hadifoglyok ügyével foglalkozik. A vitában részt vesz Románia képviselője is, ellenben Jugoszlávia nem küldött megbízottat a bécsi tanácskozásra.

Aradi képek bemutatása az Apolló-színházban

Arad élete játszódik le a szemünk előtt a gyorspergésű filmekben, amelyeket hétfőtől kezdve vetít az Apolló színház. A társadalmi élet minden vonatkozásában előttünk áll, a vasárnapok pezsgő liktető élete, a sportvilág a maga minden érdekességével, jellegzetességével, az öröm csapongása a szép nyári kora őszi napokon. Mindenütt jókedv, mindenütt kacagás és mindenütt ismerős arcok. Számtalanon lesznek, akik saját magukat ismerik fel a képen megjelenő ember tömegek sorában.

Az aradi felvételek három csoportba oszthatók: a sportképek sorozata, amelyeknek egy része szeptember 8-iki AAC. sportünnepélyek során készült. Előttünk vanul el ezeken a felvételeken Arad egész társadalmi. A sport aktív szereplőitől a sportrajongókig mindenki. A sportszeretőknél újabb alkalmuk lesz mulatni a „kacagások” és az „öreg ágyuk” küzdelmének komikus jelenetein kacagni. Az AAC. kedvenc öregjei: Szabloczky, Ordelt, Mittermayer Mánya, stb. igen nagy ambícióval keresik, hogy merre is lehet a fránya labda? Az AAC. felvonuló kat Palágyi Jenő dr. vezeti el előttünk és ott látjuk a felvonulók között az aradi társaság legkedvesebb leány alakjait: Szabloczky Magdát, Salacz Lilit, Lipich Norát, a Scherhag kisleányt stb. A futbalisták között Somlót, a népszerű kapust, Gencsif nagyszerű és körülrajongott csatárt és az AMTE. egész népszerű csapatát. A közönség soraiban ott látni egész Aradot, amely ezen ünnepségek alkalmával valósággal elárasztotta a Török Gábor-utcai sporttelepet. Ugyancsak az első részben kerül bemutatásra AT—Egyetértés—Törökcsés csapatok küzdelme az óvár-téri pályán, ahol szintén kedves jelenetek vannak megörökítve a közönség köréből is.

A második részben Arad nyári

élete van megörökítve. A strandokról készített felvételek méltán vonják magukra az általános érdeklődést. De ezen kívül a nyári élet minden érdekessége is szemünk elé tárul ezen képen.

A harmadik kép pedig az olasz vendégek aradi látogatása alatt készült és nagyjában a mulató Arad után a dolgozó Aradot látjuk elvonulni szemünk előtt.

Aradot látjuk elvonulni szemünk előtt.

A törvénytudó betörő. Elítéltek egy aldetektívét.

Veszedelemes betörő állt ma az aradi törvénytudó büntető tanácsa előtt. Toth Gyulai Istvánt többrendbeli betöréses lopással vádolta az ügyészség. Toth Gyulai néhány hónappal ezelőtt betört Ujaradon Klug Iván ottani gazdálkodóhoz és 3 ezer lejt lopott el. Majd Aradon betört Fischer Antal polgári iskolai igazgató Str. Tudor Vladimirescu (Dobó utcai) lakásába és onnan több ezer lejt értékű ruhaneműt és ékszert rabolt el. Toth Gyulai már többször ült a vádlottak padján. A vádlott 22 év körüli, gonosztevő külsejű fiatalember, aki gyermekkorát javító intézetben, életének nagyrésztét pedig különböző börtönökben töltötte. Semmi megbánást nem mutatott a bíróság előtt. Szemtelen jasszmodorban védte magát és dacára annak, hogy az összes tanak ellene vallották, mindent letagadott. Kihallgatta a bíróság többek között azt az ujaradi rendőrt, aki elfogta. A rendőr elmondotta, hogy Toth Gyulai, mikor elfogták, detektívnek adta ki magát és ezt szabályszerű okmányokkal is igazolta. A csendőrmesternek gyanús volt az okmány és betelefonált az aradi Sigurantára, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy az egyik detektívnek az igazolványa elveszett és azt használta fel Toth Gyulai. A többi tanu elmondotta, hogy a betörő, mikor elfogták, azt mondta, hogy ő Siguranta detektív és a bolsevikiek üldözésére küldték.

Dr. Bauer Félix ügyész vádbeszédében többrendbeli betöréssel és lopással vádolta Toth Gyulait. Súlyosító körülménynek találta azt, hogy a vádlott többször állt már ilyen büncselekményekkel terhelve törvénytudó előtt és csak az amnesztia rendeletnek köszönhetette szabadulását. A bíróság ezután csakhamar meghozta az ítéletet, amely szerint Toth Gyulai Istvánt betöréses lopás büntetéseben bűnösnek nyilvánította és ezért két és fél évi börtönre ítélte. Toth Gyulai mikor meghallotta az ítéletet hangosan kiabálni kezdett, hogy felebe. Azután, mint aki jól végezte dolgát, haza akart menni és nagyon csodálkozott, hogy dacára felebezésének a fogházörök ismét közrefogták. Ekkor így szólt Toth:

— Tekintetes ügyész ur! A büntető törvénykönyv idevágó paragrafusai szerint követelem azonnal a nagyenyedi fegyházba való átszállítást.

Dr. Bauer ügyész mosolyogva adta tudomására a törvénytudó betörőnek, hogy az első transzporttal megfelelő őrizet mellett utnak indítják Nagyenyedre.

Cseh rémhírek magyar háborús készülődésekről.

PRÁGA. Hivatalosan közlik: A kassai rendőrfőnökség kiterjedt titkos szövetséget leplezett le, amelynek az a célja, hogy a tótföldi forradalmosok, a Magyarországtól elszakadt részeket az anyaországhoz visszacsatolja. Különösen a munkásság körében folytattak ilyen irányú erős agitációt. Ebben az ügyben sok letartóztatás történt. A cseh sajtó a kalandos híresztelések egész légióját fúzi ehhez. Azt írják a cseh lapok, hogy miután a nyugatmagyarországi kérdést a budapesti kívánságoknak megfelelően oldották meg, Magyarország teljes erejét most a tótföldi kérdés megoldásának fogja szentelni. A Narodny Listi azt írja például, hogy a határon végig magyar szabad csapatok állnak, amelyeket rendes hadseregbeli tisztek vezetnek. Számuk 40 ezer. Mindenütt, de különösen Pozsonynál a

Az első részt az Apolló színház hétfőn kezdi vetíteni.

Méltán keltenek ezek a képek feltűnést, mert a Viktoria filmgyár igyekezett annak érdekességét, hogy a felvételek helyben készültek a kiállítás szépségeivel és precizitásával fokozni. Az igazgatóság pedig a kitűnő szórakozásokra adott alkalmat kedves közönségének a képek megszerzése és bemutatása által.

Dr. Bauer Félix ügyész vádbeszédében többrendbeli betöréssel és lopással vádolta Toth Gyulait. Súlyosító körülménynek találta azt, hogy a vádlott többször állt már ilyen büncselekményekkel terhelve törvénytudó előtt és csak az amnesztia rendeletnek köszönhetette szabadulását. A bíróság ezután csakhamar meghozta az ítéletet, amely szerint Toth Gyulai Istvánt betöréses lopás büntetéseben bűnösnek nyilvánította és ezért két és fél évi börtönre ítélte. Toth Gyulai mikor meghallotta az ítéletet hangosan kiabálni kezdett, hogy felebe. Azután, mint aki jól végezte dolgát, haza akart menni és nagyon csodálkozott, hogy dacára felebezésének a fogházörök ismét közrefogták. Ekkor így szólt Toth:

— Tekintetes ügyész ur! A büntető törvénykönyv idevágó paragrafusai szerint követelem azonnal a nagyenyedi fegyházba való átszállítást.

Dr. Bauer ügyész mosolyogva adta tudomására a törvénytudó betörőnek, hogy az első transzporttal megfelelő őrizet mellett utnak indítják Nagyenyedre.

Dr. Bauer ügyész vádbeszédében többrendbeli betöréssel és lopással vádolta Toth Gyulait. Súlyosító körülménynek találta azt, hogy a vádlott többször állt már ilyen büncselekményekkel terhelve törvénytudó előtt és csak az amnesztia rendeletnek köszönhetette szabadulását. A bíróság ezután csakhamar meghozta az ítéletet, amely szerint Toth Gyulai Istvánt betöréses lopás büntetéseben bűnösnek nyilvánította és ezért két és fél évi börtönre ítélte. Toth Gyulai mikor meghallotta az ítéletet hangosan kiabálni kezdett, hogy felebe. Azután, mint aki jól végezte dolgát, haza akart menni és nagyon csodálkozott, hogy dacára felebezésének a fogházörök ismét közrefogták. Ekkor így szólt Toth:

— Tekintetes ügyész ur! A büntető törvénykönyv idevágó paragrafusai szerint követelem azonnal a nagyenyedi fegyházba való átszállítást.

Dr. Bauer ügyész mosolyogva adta tudomására a törvénytudó betörőnek, hogy az első transzporttal megfelelő őrizet mellett utnak indítják Nagyenyedre.

Cseh rémhírek magyar háborús készülődésekről.

PRÁGA. Hivatalosan közlik: A kassai rendőrfőnökség kiterjedt titkos szövetséget leplezett le, amelynek az a célja, hogy a tótföldi forradalmosok, a Magyarországtól elszakadt részeket az anyaországhoz visszacsatolja. Különösen a munkásság körében folytattak ilyen irányú erős agitációt. Ebben az ügyben sok letartóztatás történt. A cseh sajtó a kalandos híresztelések egész légióját fúzi ehhez. Azt írják a cseh lapok, hogy miután a nyugatmagyarországi kérdést a budapesti kívánságoknak megfelelően oldották meg, Magyarország teljes erejét most a tótföldi kérdés megoldásának fogja szentelni. A Narodny Listi azt írja például, hogy a határon végig magyar szabad csapatok állnak, amelyeket rendes hadseregbeli tisztek vezetnek. Számuk 40 ezer. Mindenütt, de különösen Pozsonynál a

magyarok megerősítik állásaikat és lövészárkokat ásnak.

BUDAPEST. Illetékes helyen kijelentették, hogy a cseh lapoknak a magyar készülődésekre vonatkozó híreszteléseit minden alapot nélkülöznek és tendenciózusak.

A hős'elkü anyja.

(Halálküzdelem a tengerben.)

Az Aradi Közlöny megemlékezett arról a hajószerecséltenségről, amely nemrégiben a La Manche csatornában történt. A „Salina” nevű norvég gőzös ütközött össze az Ostende és Dover között rendszeresen közlekedő gőzhajóval, melyen Kubelik, a világhírű hegedűművész is utazott. Messel, a norvég gőzös kapitánya a szerecséltenség részleteiről most a következőket beszéli el: A norvég hajó a legrövidebb idő alatt merült el és a kapitány felesége hősiesen igyekezett gyermekeiket megmenteni. A kapitány szóról szóra a következőket mondja:

— Amint a két hajó összeütközött, rögtön a fedélzetre ugrottam és idősebb fiamat magamhoz ragadtam, ez alatt feleségemnek kiáltottam, hogy kisebbik gyermekünket vegye magához, aki sirt és jajgatott, hogy mentse meg. Én és a fiam, aki karjait a nyakam köré fonta, a vízbe estünk, ahol a legnagyobb erőfeszítést kellett kifejtenem, hogy magunkat a felszínen tarthassam. Nagyobbik fiacskám derekasan viselte magát, utas társaimnak engedelmeskedett és nem kiabált annak dacára, hogy fejei — a hideg vízben — hallhatólag összeverődtek. Feleségem, aki huszonhat éves, kitűnő úszó volt ugyan, de az összeütközésnél, láttam amint súlyosan megsebesült és így nem lehetett elég ereje ahhoz, hogy sokáig ússzék. Kisebbik gyermekünket erősen magához szorította és kétségbeesett erővel küzdött a hullámok ellen.

Küzdelme közelemben folyt le, láttam, amint kisebbik fiacskám halvány arcát magához szorítja és én nem siettettem segítségre, mert magam is alig tudtam fenntartani magamat a víz színén. Az utolsó pillanatban, amikor már-már elmerültek, egy mentőcsónak érkezett a másik gőzsről, amely először feleségemet, aki már teljesen el volt erőtlenedve, azután pedig engemet vett föl. De még a legutolsó pillanatban, mielőtt még a csónakra felvették volna, a teljesen kimerült és súlyosan megsebesült asszony kisebbik gyermekünket a karjai közül kiejtette, a hullámok azonnal tovaragadtak. Én is, nagyobbik fiam is elvesztettük eszméletünket, amikor a gőzhajó fedélzétére kerülünk. Amikor ismét eszméletre tértem, mondták meg, hogy szegény feleségem, nem sokára megmentése után meghalt. Frthetetlen, hogy még annyi ereje volt, hogy kisebbik fiunkat és magát oly soká fenn tartta tartani a víz színén, dacára súlyos sebeinek, ami végtére is halálát okozta a hős'elkü anyának.

Szép asszonyok városa.

Az argentinai nők szépsége világszerte ismert. Szépségük spanyol típusu, ismertetőjelük a nagy és sötétszínű haj és az ibolyakék szem. Ezért nevezi lady Suzan Townley, — akinek a férje, Sir Walter Townley angol diplomáciai szolgálatban áll, — Argentina fővárosát Buenos-Airest „a szép asszonyok városának.” Följegyzéseiben, melyeket most adott ki, elmondja, hogy sehol a világon az asszonyok nem szeretik annyira az ékszeret, mint Argentínában. Még Páris és London elegáns és gazdag asszonyainak is aligha van olyan sok és olyan értékes ékszerük.

Még pedig, ami meglepő, ezeket az ékszereket nem annyira viselik, mint többnyire európai bankok páncekszereiben driztetik. Ennek az oka egyrészt az ékszertolvajoktól való félelem, másrészt és főleg az argentinai éghajlat, mely az ékszereknek árt, így például a gyöngyök fényét teljesen elveszi. Főismertető jelük az előkelő argentinai asszonyoknak: a zárkozottság és megközelíthetlenség. — Azonban lady Suzan Townley úgy tapasztalta, hogy a háborús évek az argentinaiak felett sem suhantak el nyomtalanul. Ugy, hogy a nagy buenos-airesi éttermekben hölgyeket láthatunk, akik uzszenirt egy kis toalett-tükröt és puderos dobozt vesznek elő és „teint”-jüket egy kis szépitőszert közreműködtetésével felrészítik. Háboru előtt ilyen eset botrányt idézett vola elő. Az operában és más nagyobb színházakban, a hangversenyeken a fiatal lányok az első sorban ülnek a szüleik előtt. A felvonások közti szünetekben a fiatalabb férfiak földszinti helyükről vagy a páholyokból szemintégetéssel hívják ki a nekik negtetszett ifjú hölgyet, aki siet is legújabb bámulója hívásának eleget tenni, s azt ma úgy hívják, „telegrafia sinhilos” („drót-nélküli táviró.”) A fiu ekkor elővesz egy régebbi közös ismerőst, aki elvégzi a bemutatást, s ezután ha a szülőknek nincs kifogásuk ellene, már udvarol is, sőt ellátogat a leányos család otthonába és a vége rendszerint: eljegyzés, házasság.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Nem mulaszthatjuk el mindazoknak, kik szeretett és felejtetlön fiunk

LACI

végtesztességén oly impozáns módon megjelentek és mely fájdalomunkban résztvettek, valamint az aradi állami rendőrségi tisztviselőknek, az erdélyi és bánati újságíró egyesületnek, az aradvárosi színház igazgatóságának és színművészeknek, a nyomdászok szakszervezetének és mindazoknak, kik koszorúkkal és virágokkal díszítették órága halottunk koporsóját és sirhanját, fogadják ez uton halás köszönetünket.

4079 Kalmár Nándor és neje.

Az „Aradi Közlöny” egyes példányai az utcán kizárólag a „Kelet” hírlapiroda elárúsító sátrában és rikó kancsainál kaphatók. o

Az ujonnan berendezett

Központi étterem és kávéházban

elsőrangú kávéházi ételek és italok, zóna reggeli, kitűnő ebéd és vacsora, színház után frissen készült színházi vacsora, legjobb hegyaljai borok, frissen esapolt **temesvári sör,** 11097

figyelmes pontos és gyors kiszolgálás mellett.

FIGYELED ?

ELADÓ: Zongora, rövid fekete, kitűnő. Fekete redingót öltöny, smoking öltöny, női szürke hosszú kabát váltázva bordószínű színházi köpeny fehér cicával. 39-es új női sárga bagaria cipő, gramofon Patheton, 108 éves mesterhegedű. Kodak fényképezőgép bőrtáskával felszereléssel stb. Megtekinthető nálam. — Fűszerüzlet vidéken italméréssel, trafikál. házzal. Aradon: Étkezdé, szállodák, kávéházzal étteremmel, fürdő házzal, élelji üzlet, fűszerkereskedés vendéglővel bérpalota, szőlő urilakkal, gyönyörű új villa 2 átadható urilakkal emeleten, garázeval, istállóval kocsiszínek, sertésöl, cselédlakás gyönyörű urilak belvárosban parkirozva, 4 szobás modern magánház háromszobás gyönyörű magánház kertes.

SZÖLÖK: 3 1/2 holdas új urilakkal Gyorokon, 7 holdas Pauls-Barackán 3 épülettel kolnával, teljesen felszerelve, hordókkal.

KERESEK: 2-6 szobás magánházakat, (esetleg 1-2 lakóval) megbízóim részére. **SZIRMAI** adásvételi és hirdetés-felvételi irodája. Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11202

Utlevelek

láttaozását legmegbízhatóbban végzi.

KELET hírlapiroda rendszeres futárszolgálat. 11095

Cser- és bükkhasáb-tűzifát

waggontételenként és ölenként legolcsóbban oo szállít: oo

Szimányi Testvérek

oég. Calea Radnei (Radnai ut) 27-31. sz
Telefon sz. 122.

Fűrészelést és házhoz szállítást legolcsóbban vállalunk. 4074

„GENERALA” biztosító társaság

BUCURESTIBEN

a legelőnyösebb feltételek mellett veszi át azon biztosításokat, melyek a vonatkozó kormányrendelet (l. a Monitorul Oficial 1921. július 27-iki 90. számát) folytán folyó évi augusztus 27-e (illetőleg az engedélyezett két havi határidő meghosszabítás folytán f. évi október 27-e) után azáltal szabadulnak fel, hogy azok a mostani Németországban, Ausztriában vagy Magyarországon székhellyel bíró biztosító társaságoknál újból meg nem köthetők és a díjkötelezvények beváltása által meg nem hosszabíthatók, tehát jogilag érvénytelenné válnak.

Ezen kormányrendelet nem érinti az olasz társaságokat, tehát az Erdélyben előnyösen ismert „Assicurazioni Generali”-t sem, melynek üzletkörét és képviselőit a „Generala” Bukarestben már hónapokkal ezelőtt átvette. 11096

A „Generala” biztosító társaság aradi főügynöke

Tenner József Bulev. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. l. em.

Eladók!

Belvárosban gyönyörű ház 6 szobás lakással, óriási kerttel. — Bérpaloták a város különböző részeiben. — Gazdálkodásra alkalmas házak 3-4-5 szobás lakásokkal. — Házak borpincékkel lakásokkal. — Modern bér- és magánházak a város különböző részeiben lakásokkal. — Hét kat. hold ur szőlő épülettel, gyönyörű lakással, idei terméssel. — Házak fűszerüzlettel italméréssel. — Villaszertü épület 6 szobás lakással, külön gazdasági udvar 12 jószágra való istállóval. — Keresek magánházakat megbízóim részére belvárosban. — Díjtalan felvilágosítást ad: **HAÁSZ IRODÁJA** Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. 10709

Legjobb minőségű TEA és RUM
oo kapható oo

Vojtek és Weisz drogueriában ARADON. 4055

Finkelstein József

papir- és norinbergi üzlet bekapcsolt **telefon száma 45.**

Viszketeg, sömör, bőrkiütés esetén vásároljon egy tégely közismert **Dr. Flesch-féle** 4058

SCABOFORMOT hatása biztos, szagtalan, a ruhát nem piszkítja. Próbátégely 8 Lei, nagy tégely 12 Lei, családi tégely 20 Lei. Hozzávaló Scaboform hintó por 4 Lei. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár viszont eladók részére is. — **Kalm Imre Angyal** gyógyszer-tára (volt Ring) Arad, Calea Banatului l. (Asztalos S.-u.) (Szabadság-tér) sarok.

Női divatterem.

Ajánlom a hölgyközönség figyelmébe, angol, francia divattermet, hol a legújabb divatu kosztümök, felső kabátok, estélyi és gyermekruhák a legkényesebb ízlést is kielégítően, gyorsan és jutányos áron készülnek. — Ugyanott urilányok részére szabászati tanfolyam, hol saját részükre varrhatnak! Beiratkozás bármikor. 4071

Virágh Sándor, angol, francia nődivatterme, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 13.

GRAF SÁNDOR

építész
ARAD, Str. IOAN KALVIN Nr. 12. Elvállal a magas építészeti terén előforduló mindennemű építkezéseknek u. m. bér és magánházak, templomok, gyárak, gazdasági épületek, valamint kripták és síremlékeknek a modern igényeknek megfelelő — tervezését és szakzerű kivitelét, a legjutányosabb árak mellett. 4078

Keresek

erdőt tűzifa és müta kitermelésre közel állomáshoz. Arad, Temes- és Krassószerény-megyében. — Ajánlatokat **Arató András** közvetítőnek, Lipova. 11202

Terezia Felter
Cosmetikai Intézet,
hölgyfodrászat és manicür salon.
3766
Str. Melianu (Forray-u.) 4.
! Végleges hajeltávolítás!
és arcápolás.

LEGUJABB
eredeti francia kosztüm kabát, ruha és szőrmemodellék
HOLZER
:: divatruházában :: 10796
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9. sz.

FOG	JEANETTA MOHR vizsg. fogtechnikusnő. Arad, Luther-tér 1. Rendel 8-12, 2-7-ig. Mindenes csütörtökön szegényeknek ingyen foghuzás.	FOG
		10511

Tűzifa

Első minőségű bükkhasáb tűzifa olesó árban **KAPHATÓ** az 3979
Aradi Faipari Vállalat
Piata Stefan Cel Mare (Béla-tér)
:-: fakeskedésében. :-:

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle
MARGIT-CREME
Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. Szeplok, májfoltok, bőrrákák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozszás... tude hamvas lesz. 10841
Dr. Földes és Hehs Aradon.

Most nyilt meg
a volt Lázár Gyula-féle helyiségben ujonnan felszerelt raktárral „Orient” néven fűszer- csemege- és gyarmat-áru cikkekben mindenkor friss és elsőrangú árut pontos és figyelmes kiszolgálás mellett ajánlok. A t. c. vevőközönség szives pártfogását kéri teljes tisztelettel: 4034
„ORIENT”

Női és leányka felöltők
nagy választékban kaphatók 11151
Stern Testvéreknel
Strada Melianu (Forray-utca) 2. szám.
! Külön mérték osztály !

Női divat kalap-salonomat,
mely 18 éve fennáll, visszavonulás folytán eladni kívánom, melyet hajlandó vagyok teljes egészében lakással, szalonberendezéssel, dolgozó szobával, nyers árukészlettel és feldolgozott kész kalapokkal együtt eladni. Esetleg a berendezés és az áruaktár külön-külön is
Grünblatt Antonia,
Piata Avram Iancu II. 4000

KÖNIG MIKSA
nemzetközi szállítási vállalat ARAD.
Képviselve Európa minden nagyobb városában. Elvállal szállítmányokat külföldre és külföldről mindn relatioiban. Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámiügynökség. Darabárukat szállít biztosítással, teljes szavatossággal a Francó Romana Ált. Biztosító R.-T. által. 10835

